

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

8. Qui ex timore facit præceptum, aliter quàm debeat, facit, & ideo iam
non facit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

REGVLA VIII.

Qui ex timore facit præceptum, aliter, quàm debet, facit, & ideò iam non facit. S. Aug. l. de verâ, & fals. pœn. c. 4.

I. Timor duplex est, servilis, & filialis: hoc culpam fugimus, illo pœnam. S. Th. 2. 2. q. 19. art. 1. S. Bern. De bono benè vivendi c. 4. Casian. Coll. 11. c. 9. & 10. Ad meritum & salutem, servilistimor ut prosit, ingenui speciem ex fine accipiat, necesse est, aliàs cum charitate non consistet, juxta eundem art. 6. in c. Qui ergò ex timore facit præceptum, ita ut timor motivum principale sit, ab intentione legislatoris deviat, relinquendo charitatem, & tenendo servilitatem: nec facit voluntatem patris, sed iram declinat ultoris. Sic autem præcepta qui facit, procul dubio in vitium facit; ac per hoc in animo non facit. Mavult enim omninò non facere, si secundùm ea, quæ cupit, & meruit, permittatur impunè: ac per hoc in ipsâ voluntate est reus, ubi ipse, qui præcipit, videt Deus. S. August. l. 3. contra duas Epistol. Pelagianor. c. 4. Vsq. in 1. 2. disp. 27. c. 1. Navarr. in c. Inter verba 11. q. 3. concl. 7. Laym. l. 1. tract. 2. c. 6. num. 9. Delrio lect. Sacra. 30.

Hinc colligas licet, non de civilium, sed cœlestium præceptorum observatione Regulam loqui. In illis enim quocunq; motivo opereris, externi actus præstatio acceptatur, & satisfecisse creditur, cujus occulta intentio ignoratur. Deus autem, qui corda, & renes scrutatur, sinceram & perfectam obedientiam exigit: quiq; in eo deficit, aliter præceptum, quàm debeat, facit.

II. Sed illud sibi quid indicare censes, *Qui ex timore facit, præceptum, non facit?* Annon qui dixit Luc. 18. v. 12. Jejunio his in Sabbato, decimas donum, quæ possideo, abstinuit à ciborum superfluitate, & exhaust decimas solvendi debitum. Quis enim exigere iterum ausit? Duo igitur in quolibet opere consideremus oportet, literam, seu corticem, qui videtur; valorem & pretium illius, quod latet. Facit utique quoad literam, quicumq; facit, ut videamus effectum; non facit, quia absque debita intentione facit. Intentio enim humanarum actionum moderatrix est; ab illa valor & meritum, decus, & commendatio. Intentionem tolle orationi, fabella est; jejunio, simulatio; elemosynæ, hypocrisis. Ipsa est, quæ nos Deo commendat, & sanctis; ipsa actiones nostras dirigit, & perficit. Quid tu Pharisæum jejunantem, & decimas auferentem laudas? Hypocritæ sunt Pharisæi, non esse boni, sed videri cupiunt. Omnia opera faciunt, ut videantur ab hominibus: ideò in hac vita recipiunt mercedem suam. Aurea intentionis regula deest, cujus tactu, quæ agimus, nitorem, & venustatem acquirunt. Nobis igitur, qui non spiritum servitutis in timore sed adoptionis filiorum Dei accepimus, toto pectore connitendum est, ut misso foras timore perfecta filiorum charitate servimus Deo. Per hoc enim laudem habebimus apud Deum. 1. Cor. 9. Obedientia autem,

C 2

quæ

quæ de suo aliquid habet, nulla est.
6. Sciendum. 8. q. 1.

III. Adde, quod etiam secundum sæculi leges facta malè contra Iuris præscriptum pro non factis reputantur. *l. Non dubium. C. de leg.* Quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta, non solum inutilia, sed pro infectis etiam habeantur, licet legislator specialiter non dixerit, inutile esse debere, quod factum est. Quamvis enim re ipsa, quod factum est, infectum fieri nequeat. *Reg. Verum est. 31. in tit.* fictione juris tamen multa pro infectis habentur, nimirum quoad effectum juris, quemadmodum notat *Bartol. in l. cit. Non dubium. Gloss. in Clement. 1. de immuni. Eccles. vers. pro infectis. Barb. Axiom. 93. n. 19.* At, in quibus, fictio non concipitur de re impossibili. Respondet *Philip. Decius in Reg. Verum est.* fictionem non dari super eo, quod est impossibile in genere suo, ut quod filius sit major suo patre, vel quod furiosus consentiat, sed super eo, quod est impossibile in aliquo casu particulari; & tatis est, quod possibile sit in suo genere. Vnde fingitur subinde, quod ille, qui mortuus est, vivat. *l. fin. tit. de vacat. mun.* Et licet impossibile sit mortuum vivere, sufficit quòd in genere suo possibile sit, quod homo similis viveret, ut latius declarat *Bartol. in l. Si is, qui pro empt. tit. de usucap. V. Barbof. Axiom. 97.*

IV. Ex prædictis à contrario sumi posse argumentum *Glossa* monet, ut

sicuti meritum non consequitur, què non volens bonum facit; ita qui omnino invitus offendit, non fiat culpæ reus. *arg. l. qui cum maior. §. Si libertus. tit. de bonis libert.* Sic ignoscendum illi, qui ab alio impetitus retorfit crimen. Voluit enim se ulcisci provocatus, & *l. 4. tit. ad l. Aquil.* Si quis occiderit servum sibi insidiantem, securus est, quia adversus periculum naturalis ratio permittit se defendere: nec quisquam punitur, qui maluit resistere, quàm fugere. Leges enim non fugam imperant, sed defensionem permittunt; nec tantum protegere, sed etiam propulsare licet vim tam laicis, quàm Sacrorum ministris cum moderatione inculpatæ tutelæ *Bellet. Disquis. cleric. p. 1. tit. de discipl. cleric.* Imò *Panorm. in c. Clerici. de vitâ & honest. Clericor. §. Clericor. n. 2.* dicit, si clericus celebrans invadatur, nec aliter evitare necem queat, dimittere celebrationem posse, & defendendo se occidere aggressorem, & incontinenti ad altare reverti, ceptumque officium perficere. Quod merito limitaveris *primò*, si necessitas postulet Missæ officium peragi. *Secundò*, si scandalum ab sit. *Tertiò* si in actu homicidii tanta moderatio adhibita est, ut animus sufficiat sibi ad devotionem tam divino mysterio sufficientem. *V. Vgolin. de potest. Episc. c. 29. §. 2. V. Secundò non. Card. Tusch. Tom. 8. l. 1. V. Conclus. 213. Riccium in decis. Cur. Neapol. decisione 16. n. 10. Barbof. Axiom. 228.*